

گفت و گو با سام کلانتری؛ کارگردان مستند «جایی برای فرشته‌ها نیست» در بازی با مشکلات، ما برنده شدیم

محمدرضا کاظمی

ورود صحیح به مسائل زنان و پرداختن به آن همواره جزو مسائل دشوار در ایران بوده است، خصوصاً اینکه قرار باشد با توجه به حساسیت‌ها، فیلمی در خصوص ورزش زنان ساخته شود. سام کلانتری با ساخت «جایی برای فرشته‌ها نیست»، با دستمایه قرار دادن تیم ملی اسکیت‌هاکی زنان ایران به بحثی کلان‌تر یعنی زندگی اجتماعی زنان نیز نقبی می‌زند. این فیلم لوکیشن‌های زیادی دارد و توسط هایدی صقی برای تدوین شده است. «جایی برای فرشته‌ها نیست» در سیزدهمین جشنواره سینما حقیقت ۴ جایزه مهم کسب کرده است که یکی از آن جوایز، بهترین فیلم از نگاه تماشاگران این جشنواره بود.

فیلم مستند «جایی برای فرشته‌ها نیست» چه داستانی را روایت می‌کند؟

این فیلم مستند درباره مشکلات تیم دختران اسکیت‌هاکی ایران در راه رسیدن به مسابقات کره است اما در نهایت پرداختن به ورزش برای مایه‌انهای است تا در مورد مشکلات زنان در جامعه عمیق‌تر شویم.

چطور برای بیان این مشکلات سراغ سوژه ورزش زنان رفتید؟

درواقع این سوژه بود که سراغ من آمد، روزی یکی از بچه‌های تیم ملی که با من دوست و دارای رولپ خانوادگی بود، خواهش کرد که سر تمریناتشان حاضر شوم و ببینم که آیا مستندسازی در این باره جذاب هست یا نه. من رفتم و همان‌جا احساس کردم که زندگی این بچه‌ها پتانسیل تبدیل شدن به یک فیلم به شدت جذاب را دارد.

با توجه به برگزاری تخصصی مستندها در جشنواره سینما حقیقت، برخی هنوز معتقدند که محل عرضه و ارزیابی مستندها جشنواره فیلم فجر نیست، نظر شما در این باره چیست؟

این مطلب کاملاً اشتباه است و فقط در ایران این‌گونه بحث‌ها مطرح می‌شود. در دنیا فیلم مهم است نه فیلم کوتاه، داستانی یا مستند. برخی جشنواره‌های مهم دنیا مثل جشنواره برلین گاه با تمییز افتتاح و آغاز می‌شوند و یا جایزه فیلم اول جشنواره لوکارنو متعلق به مستندی است که با یک فیلم داستانی رقابت کرده و برنده می‌شود. مهم این است که فیلم بتواند مخاطبش را راضی به خرید بلیط و تماشا کند و اگر این اتفاق بیفتد آن فیلم، بدون دستبندهای مرسوم ما و قاعای یک فیلم است.

و این مطلب را درباره جشنواره‌های ایران نیز پیش‌بینی می‌کنید؟

بله من مطمئن هستم که طی سال‌های آتی و خیلی زود، این مرزبندی‌ها حذف خواهد شد. ما با جشنواره‌های مواجه هستیم که هر کس فیلم خوبی بسازد به آن می‌آید و بالطبع جایزه می‌گیرد. البته در این دوره هم، مثل راه‌یابی یک فیلم مستند به اسکار شاهد اقداماتی در ایران بوده‌ایم.

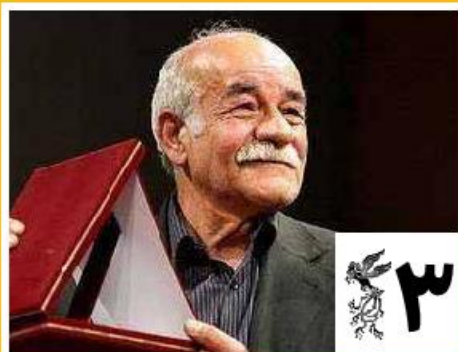
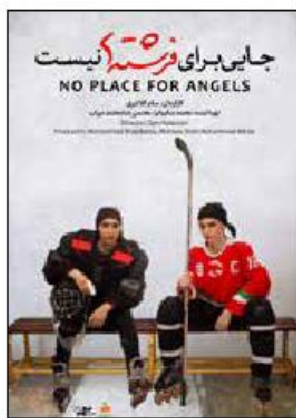
مشکل اصلی پیش روی مستندهایی مثل «جایی برای فرشته‌ها نیست» چیست؟

مشکل اصلی ما تا مین بودجه است. فکر کنید برای ساخت مستندی مثل کار ما که در سه کشور مختلف تصویربرداری شده است، چه بودجه‌ای باید پیش‌بینی می‌شد.

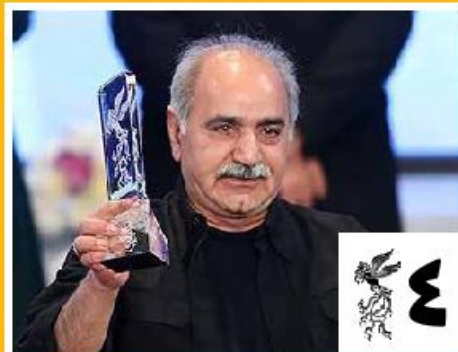
در این گوناگونی موضوع، مستند شما توانست جایزه ویژه تماشاگران سینما حقیقت را از آن خود کند، آیا این استقبال ادامه دارد؟

فکر می‌کنم تماشای این فیلم برای مخاطبان آن و حتی فیلمسازان تجربه جالبی باشد. فیلم ما خصوصاً توانست با بدنه جامعه ارتباط برقرار کند و از فیلم‌هایی شد که توانست مخاطب را با سینمای مستند آشتی دهد و خواهد داد.

واقعا سخت بود طوری فیلمبرداری کنیم که وقفه‌ای در کار نداشته باشیم و بتوانیم یک ضرب هر چهار فصل را بگیریم. به همین دلیل هم تمهیداتی را که باید برای طراحی صحنه و لوکیشن هر فصل در نظر می‌گرفتیم، با فیلمبردار و طراح صحنه، مطرح می‌کردیم

بازیگر نقش اول ۳۸ درصد و در نقش مکمل ۵۱ درصد بوده است. به طور کلی از ۱۵۰ اسیمرغ اهدا شده، ۱۶ اسیمرغ روی شانه‌های تئاتری‌ها جا خوش کرده است. این نکته نیز جایزه اهمیت است که رکوردداران دریافت اسیمرغ هم در بخش‌های بازیگری تئاتری هستند. پرویز پرستویی با یازده بار نامزدی جشنواره فیلم فجر و دریافت ۴ اسیمرغ از رقیبان خود پیش است. در بخش مکمل مراد سعید پورصمیمی با ۵ بار نامزدی و ۳ اسیمرغ رکورددار است.

طی ۳۷ دوره برگزاری جشنواره فیلم فجر، ۵۷۷ اسیمرغ‌ها (با احتساب جایزه لوح زرین در دوره‌های قبل از جشنواره هفتم) در چهار بخش بازیگری جشنواره، سهم این بازیگران تئاتر بوده است: مردان تئاتری که در نقش اول فیلم‌ها ظاهر شده‌اند، ۷۲ درصد و ایفاگران نقش‌های مکمل ۷ درصد جوایز بهترین بازیگر نقش اول و مکمل مرد را از آن خود کرده‌اند. طبق آمار، سهم زن‌های تئاتری در بخش بهترین

